

Юрій Стасовський

*аспірант кафедри бізнес-економіки та підприємництва,
КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,*

Yurii Stasovskyi

*PhD student at Business Economy and Entrepreneurship Department,
Vadym Hetman Kyiv National Economic University,
yuriystasovskyi@gmail.com*

РОЗВИТОК УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ БІЗНЕС-ІНКУБАТОРІВ КАНАДИ

DEVELOPMENT OF UNIVERSITY BUSINESS INCUBATORS IN CANADA

Анотація. проілюстровано тренди розвитку університетських бізнес-інкубаторів, розглянуто програми підтримки університетських бізнес-інкубаторів Канади, досягнення канадських університетських бізнес-інкубаторів.

Abstract. illustrates the trends in the development of university business incubators, reviews the support programs for university business incubators in Canada, and the achievements of Canadian university business incubators.

Використання інкубаторів та акселераторів як інституцій, що сприяють розвитку нового бізнесу, останніми роками стрімко зростає у всьому світі. Зокрема, спостерігається значне зростання кількості бізнес-інкубаторів на базі університетів які тісно пов'язані з їхньою освітньою та науковою діяльністю. До загальних цілей інкубаторів, таких як створення нових компаній, робочих місць та отримання прибутку, вони додають підприємницьку освіту та сприяють набуттю практичного досвіду молоді що навчається.

Сучасні університети намагаються посилити свою роль за допомогою ефективної та добре інтегрованої інкубаційної системи для поширення ідеї створення та розвитку підприємницького суспільства.

Значне зростання університетських бізнес-інкубаторів відбулося з початку 1990-х років, коли концепція підприємницького університету стала глобальним трендом, а університети визнали економічний розвиток третьою місією поряд з дослідженнями та навчанням.

Реалії скорочення державних витрат на вищу освіту та збільшення кількості студентів, у поєднанні з необхідністю продемонструвати більш суттєвий внесок в економічний розвиток, підштовхнули університети розширити свою місію за межі створення і поширення нових знань до комерціалізації знань.

Таким чином, університети почали займатися третім напрямком діяльності, таким як контрактні дослідження, трансфер технологій через патентування та ліцензування, створення наукових парків та інкубаторів, як механізмів отримання прибутку, сприяючи при цьому обміну та поширенню знань, або брати участь в акціонерному капіталі університетських дочірніх компаній, спін-аутів та стартапів.

Уряди багатьох країн докладають зусиль для розвитку університетських бізнес-інкубаторів, заохочення талановитої молоді, підприємців з усього світу. Створюються заохочувальні програми для переїзду та запуску бізнесу. Так уряд Канади пропонує отримати стартап візу яка дозволяє кожному, хто має інноваційну ідею отримати можливість жити в Канаді, отримувати підтримку бізнес-інкубатора для розвитку та реалізації власної бізнес-ідеї.

Створена канадська мережа Innovation + Impact (I-INC) метою якої є акселерація та стимулювання комерціалізації досліджень у канадських університетах через підприємницьку та інноваційну підготовку та експериментальні програми, орієнтовані на венчурні підприємства, розроблені спеціально для наукових дослідників.

Програми I-INC базуються на існуючій екосистемі інкубаторів і акселераторів, задовольняючи конкретні потреби дослідників і студентів, які розробляють дослідницькі та глибоко-технологічні підприємства. Ці програми відкриті для аспірантів і дослідників з будь-якого університету Канади, що забезпечує доступ до мереж по всій країні. Як результат, три канадські університетські інкубатори увійшли до щорічного списку 10 найкращих університетських інкубаторів згідно World Rankings Report 19/20 від UBI Global. До п'ятірки кращих університетських інкубаторів світу увійшов канадський DMZ (Digital Media Zone) від Метрополітан університету Торонто.

З 2010 року в DMZ допомогли розвинути та випустити 779 стартапів. Було залучено 1,95 мільярда доларів початкового фінансування. DMZ сприяв створенню понад 4900 робочих місць. Запущені за допомогою DMZ бізнеси знайшли клієнтів, отримували нагороди, розширили свої команди та розробили продукти та рішення, які позитивно змінюють життя та бізнес у Канаді та за кордоном.

Завдяки університетському бізнес-інкубатору The University of Toronto Entrepreneurship, який створений на базі університету Торонто (увійшов до щорічного списку 10 найкращих університетських інкубаторів) було створено більш ніж 600 компаній, та більше ніж 9000 робочих місць.

Канадський університетський бізнес-інкубатор від McGill University, який входить у топ 20 найкращих університетських інкубаторів світу, сприяв створенню понад 8000 робочих місць, залученню 2,2 мільярда доларів початкового фінансування.

Досвід Канади свідчить, що підтримка студентів, аспірантів, наукових співробітників і викладачів університетів Канади шляхом розробки та втілення програм, спрямованих на зміцнення інноваційної екосистеми, розвиток інновацій, підприємницьких здібностей і навичок, збільшення кількості та якості комерціалізації досліджень, які в свою чергу сприяють створенню успішних стартапів і розширенню бізнесу, дають змогу дослідникам генерувати ідеї, перевіряти їх на предмет комерційної цінності, створювати робочі місця. Все це сприяє розвитку інноваційної, конкурентної національної економіки.

На наш погляд, українському уряду варто вивчати успішний досвід розвитку академічної інноваційної екосистеми, адаптувати та інтегрувати в українське суспільство успішні кейси, залучати в якості консультантів, партнерів, іноземні університети, які є лідерами в цьому напрямку.

В Україні зараз існує штучне обмеження на створення академічних спін-офф та спін-аут компаній через те, що переважна більшість вітчизняних університетів є неприбутковими бюджетними установами. Необхідно вирішити це питання, спростити створення спін-офф, спін-аут компаній, шляхом надання університетам дозволу на участь в товариствах, метою яких є створення інноваційних екосистем, стимулювання студентів, наукових працівників до генерації ідей, їх реалізації та комерціалізації, допомоги в залученні інвестицій та наставництва. Створення компаній у вигляді товариств з обмеженою відповідальністю дозволить прозоро зареєструвати права на інтелектуальну власність, справедливо оцінити частку в товаристві, залучити інвестиції за рахунок збільшення статутного капіталу, або продати її за необхідності за ринковою вартістю.

Література

1. Шарлін Ніколс-Ніксон (2018) *Типологія університетських бізнес-інкубаторів: Значення для досліджень та практики* Доповідь до Європейської конференції з інновацій та підприємництва.
2. Світовий рейтинг бізнес-інкубаторів та акселераторів UBI Global. Звіт про світові рейтинги 19/20
3. Ноха Ахмед Хассан (2020) *Університетські бізнес-інкубатори як інструмент акселерації підприємництва: теоретичний аспект*. Огляд економічних і політичних наук <https://doi.org/10.1108/REPS-10-2019-0142>
4. <https://dmz.torontomu.ca/>
5. <https://utest.to/>
6. <https://www.mcgill.ca/dobson/>

References

1. Charlene Nicholls-Nixon (2018) *A Typology of University Business Incubators: Implications for Research and Practice*. Conference Paper for European Conference on Innovation and Entrepreneurship
2. The UBI Global world rankings of business incubators and accelerators. World rankings 19/20 report.
3. Noha Ahmed Hassan (2020) *University business incubators as a tool for accelerating entrepreneurship: theoretical perspective*. Review of Economics and Political Science <https://doi.org/10.1108/REPS-10-2019-0142>
4. <https://dmz.torontomu.ca/>
5. <https://utest.to/>
6. <https://www.mcgill.ca/dobson/>

Валері Хайманот

*студентка кафедри міжнародної економіки,
КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,*

Valeri Khaimanot

*student at the Department of International Economics,
Vadym Hetman Kyiv National Economic University,
vkhaimanot@gmail.com*

РОЛЬ ЖІНОЧОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ ПОСТ-ВОЄННОГО ПЕРІОДУ: ТРЕНДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

THE ROLE OF WOMEN'S ENTREPRENEURSHIP IN THE POST-WAR ECONOMY OF UKRAINE: TRENDS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT

Анотація. Досліджено вплив війни на жіноче підприємництво та способи підтримки жіночого підприємництва на території України пост-воєнного періоду

Abstract. The impact of the war on women's entrepreneurship and ways of supporting women's entrepreneurship in Ukraine in the post-war period.

До повномасштабного вторгнення третиною українського бізнесу керували жінки. Останні роки в Україні тримався чіткий тренд на збільшення кількості жінок-підприємниць. Після початку пандемії великий відсоток жінок-підприємниць з часом зміг адаптуватися до нових умов. Та до початку повномасштабного вторгнення більшість підприємців були не готові. Різка зміна умов ринку вдруге за відносно короткий період часу стала фатальною для багатьох жінок-підприємниць. У 2021-ому році жінки очолювали понад 33 % українських компаній, та у 2022 році ця цифра становить 29 %. Повномасштабне вторгнення значно порушило чіткий тренд минулих років.

У 2022 році, як і в тогорічному дослідженні, найвищий рівень участі у підприємстві серед жінок спостерігається у віці 30–40 років (54 % проти 48 % у 2021-му), проте зменшилась кількість власниць бізнесу віком від 40 років (23 % і 31 % відповідно). Причинами дослідники називають те, що більшість підприємниць цієї вікової категорії працювали у постраждалих внаслідок війни регіонах України, а також виїзд великої кількості жінок за кордон.

Ці зміни мають потенційно негативний вплив на економіку України. Адже, дослідження Глобального інституту McKinsey показало, що просування рівності жінок може додати 12 трильйонів доларів у світову економіку до 2025 року. А в кращому випадку це число може підскочити до 28 трильйонів доларів. Цього можна досягти, якщо забезпечити більшу гендерну рівність і розширити можливості для жінок. Основними перешкодами жіночому підприємству визначено низький доступ до фінансових ресурсів, стереотипи та постійні зміни ринкових умов.